

Nyilatkozat a magyarországi kisebbségi közösségek jogainak megőrzéséről

2011. március 11.

A magyarországi nemzetiségek nagy várakozással fogadták az új Országgyűlés megalakulását. Abban bíztak, hogy a kétharmados parlamenti többség meg tudja alkotni azokat a törvényeket, amelyeket a szükséges politikai konszenzus hiányában évek óta görget maga előtt a hazai kisebbségpolitika.

A nemzetiségi közösségek és az alkotmányos jogaik védelmére választott nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa azonban kénytelenek levonni azt a következtetést, hogy eddig nem történtek érdemi lépések a kisebbségi jogok fejlesztésére, a kulturális autonómia és a hatékony önkormányzati öngazgatás irányába. Aggodalomra ad okot továbbá a roma közösség életkörülményeinek romlása, valamint a vállalt roma integrációs intézkedések kidolgozásának késlekedése.

Nyilatkozatunk aktualitását az adja, hogy az új Alkotmány nyilvánosságra hozott tervezete jelentős visszalépést eredményezne a kisebbségi jogok terén. Az elmúlt két évtized kisebbségpolitikai eredményei szisztematikus lebontásának vagyunk tanúi, mindez akkor történik, amikor Magyarország az EU soros elnökeként a sokszínű Európa képviselője.

A pénzügyi támogatások jelentős elvonása miatt veszélybe került a magyarországi kisebbségpolitika egyik legfontosabb vívmányának, a kisebbségi önkormányzati rendszernek a működése. A kisebbségi önkormányzatok a finanszírozási problémák miatt egyre kevésbé lesznek képesek alapvető funkcióik ellátására, kulturális és oktatási intézményeik fenntartására.

A kisebbségi közösségek felháborodását váltotta ki az az elképzelés, hogy az új Alkotmány megszüntetné a kisebbségi ombudsman jogintézményének függetlenségét, és ezzel önálló vizsgálati jogkörét pusztán formálissá tenné.

A törvényhozó megvonta az országos kisebbségi önkormányzatok egyetértési jogát jogalkotási kérdésekben, csökkentve ezzel befolyásukat a kisebbségi közösségeket érintő döntésekre.

Az új közoktatási törvény koncepciója nem tartalmazza a jelenleg még meglévő pénzügyi garanciát a nemzetiségi nevelés, oktatás eddigi színvonalának megőrzésére. A koncepció esélyegyenlőségi szempontból is kifogásolható, mert csak elvi szinten tekinti kiemelt célnak a szolidaritást és a méltányosságot, valójában azonban elősegíti és fokozza a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődését.

Az elmúlt években többször is kifogásoltuk a közfoglalkoztatási rendszer diszfunkcionális működését. Az új szabályozás tovább nehezítette a halmozottan hátrányos helyzetű – jelentős részben roma kisebbséghez tartozó – családok megélhetését. Tapasztalataink szerint a rászoruló állampolgárok többségét csak rövid idejű közfoglalkoztatásban tudják alkalmazni az önkormányzatok. Ez az intézkedés óriási felháborodást váltott ki az érdekérvényesítési képességek hiánya miatt szinte „láthatatlan” szegény emberek körében, akik munkát és megélhetést remélnek az éhezés és a nyomor elkerülése érdekében.

A fenti folyamatok mellett egyre érezhetőbb az a tendencia is, amely a társadalmi és gazdasági problémák tényleges megoldása helyett indulatok keltésére játszik egyes kisebbségi csoportokkal szemben.

A kisebbségi jogok védelme érdekében kötelességünknek éreztük, hogy a közvéleményt tájékoztassuk a fenti kérdésekről.

A kisebbségi közösségek nevében és felhatalmazásából:

Dr. Kállai Ernő, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa